

Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»

Факультет _____ фізичного виховання _____

Кафедра _____ загальної психології _____

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор _____

Набока
_____ О.Г. Набока _____

«29» тервня 2023 р.

**РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПСИХОЛОГІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

**підготовки здобувачів
другого (магістерського)
рівня вищої освіти**

спеціальності _____ 014 Середня освіта (Інформатика)

(шифр і назва спеціальності)

**за освітньо-професійною програмою
Середня освіта (Інформатика)**

(назва програми)

мова навчання _____

українська _____

Розробник:

Шайда Н.П. – кандидат психологічних наук, доцент загальної психології Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет».

Рецензенти:

Мамічева О.В. – доктор психологічних наук, професор кафедри логопедії та спеціальної психології, факультету спеціальної освіти Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет»;

Саврасов М.В. – доктор психологічних наук, професор, кафедри загальної психології Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет».

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри загальної психології

Протокол № 11 від « 29 » червня 2023 р.

Завідувач кафедри загальної психології

Шайда Н.П.

Погоджено групою забезпечення спеціальності 014 Середня освіта (Інформатика)

Керівник групи забезпечення

А.В.Стьопкін

Затверджено та рекомендовано до впровадження вченою радою
Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет»

29 червня 2023 р., протокол №9

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
	денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Обов'язкова
Загальна кількість годин – 90	Рік підготовки:
	1-й
	Семестр
	1-й
	Лекції
Тижневих годин для денної форми навчання: контактних – 3 самостійної роботи студента – 6	16 год.
	Практичні
	14 год.
	Самостійна робота
	60 год.
	Вид контролю: залік

Метою вивчення навчальної дисципліни «Психологія педагогічної діяльності» є: володіння базовими категоріями, структурою психології професійної діяльності педагога, сутністю і психологічної теорії педагогічної мотивації, умовами професійної діяльності педагога, факторами, закономірностями змін працездатності та шляхами, засобами і змістом заходів збереження працездатності.

2. МАТРИЦЯ

**компетентностей, програмних результатів навчання,
методів навчання, методів контролю з обов'язкової навчальної дисципліни
«Психологія педагогічної діяльності»**

Компетентності, які формуються (шифр відповідно до освітньої програми)	Результати навчання (шифр відповідно до освітньої програми)	Методи навчання	Методи контролю
ІК Здатність розв'язувати складні задачі або проблеми в галузі освіти (в системі середньої освіти, фахової передвищої освіти), що передбачає здійснення інновацій та/або проведення педагогічних досліджень і характеризується невизначеністю умов. ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 4. Здатність виявляти та вирішувати проблеми у сфері професійної діяльності, бути критичним і самокритичним СК 3. Здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної	РН 1. Демонструє вміння застосовувати знання з психології, педагогіки, фундаментальних і прикладних наук (відповідно до предметної спеціальності) у практичних ситуаціях здійснення освітньої діяльності, поглиблює знання з предметної області. РН 8. Описує показники якості педагогічної діяльності, аналізує можливі впливи на них внутрішніх і зовнішніх чинників, визначає індивідуальні професійні потреби, шляхи покращення власної педагогічної майстерності, обирає ресурси для професійного розвитку впродовж життя. РН 10. Називає і аналізує шляхи мотивації учнів до саморозвитку,	Словесний метод - лекції проводяться з використанням наочного методу – застосуванням відеоматеріалів, презентацій PowerPoint; відбувається демонстрація теоретичного матеріалу; проводиться його обговорення, аналізуються професійні ситуації, дискусія. Практичний метод - практичні заняття передбачають проведення дискусій, бесід, мозкового штурму, аналізу конкретних психологічних задач і ситуацій, розробки	Вхідний (бесіда), поточний (тематичні письмові самостійні роботи у формі рефератів, доповідей, есе); усне та письмове опитування; контрольні бесіди; письмові контрольні роботи; тестування, підсумковий контроль (залік)

діяльності і визначати потреби, перспективи та наявні ресурси для професійного розвитку впродовж життя; створювати власний професійний імідж, презентувати результати професійної діяльності, керувати власним життям і кар'єрою. СК 5. Здатність використовувати ефективні шляхи мотивації учнів до саморозвитку, спрямовувати їх на прогрес і формувати у них обґрунтовану позитивну самооцінку. СК 6. Здатність до конструктивної та безпечної взаємодії з учасниками освітнього процесу; враховувати різноманітність індивідуальних особистостей здобувачів освіти та взаємодіяти з іншими учасниками освітнього процесу на засадах партнерства та підтримки (наставництво, супервізія, інтервізія тощо).	демонструє вміння розробляти план практичної реалізації для формування адекватної позитивної самооцінки й я-ідентичності РН 11. Демонструє вміння забезпечувати конструктивну та безпечну взаємодію з учасниками освітнього процесу; здійснювати супервізію, інтервізію, надавати педагогічну, психологічну та методичну допомогу учасникам освітнього процесу, організовувати роботу в інклюзивному освітньому середовищі РН 12. Знає та дотримується умов функціонування безпечного та інклюзивного освітнього середовища. РН 13. Демонструє здатність діяти автономно і в команді.	презентацій. В рамках самостійної роботи використовуються діагностичні та науково-дослідницькі методи навчання здобувачів відповідно до типу та складності завдання.	

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	усього	зокрема		
		л	пр	с.р.
Тема 1. Теоретико – методологічні засади психології професійної діяльності.	13	2	1	10
Тема 2. Психологічні засади професійної діяльності педагога.	13	2	1	10
Тема 3. Психологічна діагностика педагогічних організацій.	9	2	2	5
Тема 4. Мотивація професійної діяльності.	9	2	2	5
Тема 5. Працездатність. Шляхи, засоби і зміст заходів збереження працездатності педагогічних працівників.	9	2	2	5
Тема 6. Психологія навчання педагогічній професії.	9	2	2	5
Тема 7. Психологічні особливості особистості та діяльності педагогічних працівників професій типу «людина-людина».	14	2	2	10
Тема 8. Загальна характеристика інших педагогічних професій	14	2	2	10
Усього годин	90	16	14	60

4. Програма навчальної дисципліни

4.1. Темати лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Психології професійної діяльності як галедагогаузь психологічного знання.	2
2	Тема 2. Професійна діяльність педагога як психологічна проблема.	2
3	Тема 3. Психологічна діагностика педагогічних спільнот різних видів.	2
4	Тема 4. Структура та види мотивація професійної діяльності педагога.	2
5	Тема 5. Психологія працездатності педагога. Наукові підходи до збереження працездатності.	2
6	Тема 6. Психологія оволодіння педагогічної професією.	2
7	Тема 7. Психологічні особливості особистості професійної діяльності педагогічних працівників соціономічного спрямування.	2
8	Тема 8. Загальна характеристика основних педагогічних професій..	2
	Усього годин	16

4.2. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Психологічні основи професійної діяльності людини. Предмет психології професійної діяльності педагога.	1
2	Методологічні принципи психології професійної діяльності .	2
3	Шляхи розвитку професійної діяльності.	1
4	Психологічна готовність до діяльності педагога в екстремальних умовах праці.	1
5	Психологічна характеристика групи як структурного елементу педагогічної спільноти	1
6	Методи діагностики психологічної сумісності педагогічної спільноти.	1
7	Сутність і теоретико-прикладні засади професійної мотивації	2
8	Діагностика та менеджмент професійної мотивацію праці	1
9	Працездатність, фактори та закономірності змін працездатності в процесі професійної педагогічної діяльності.	1
10	Методики психологічного дослідження працездатності педагогічних працівників.	1
11	Професія педагога. Психологічна класифікація педагогічних професій.	1
12	Методики професійного психологічного відбору педагога.	1
13	Психологічні особливості особистості та діяльності педагогів	1
14	Психологічні особливості діяльності вчителя початкової школи.	1
	Усього годин	16

4.3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Загальні засади психології професійної діяльності.	4
2	Методи дослідження психології професійної діяльності педагога	4
3	Психологічні засади професійної діяльності.	4
4	Шляхи підвищення ефективності професійної діяльності	4
5	Екстремальні, субекстремальні та особливі умови діяльності педагога	4
6	Психологічна діагностика конфліктності в педагогічній спільноті	4
7	Чинники, що впливають на ефективність роботи психологічної групи	4
8	Психологічні теорії мотивації вчителя	4
9	Методи і методики дослідження мотивів	4
10	Несприятливі функціональні стани: утом, моногонія, стрес у педагогічній професії	4

11	Шляхи, засоби і зміст заходів збереження працездатності педагогічних працівників	4
12	Моделювання програми активного соціально-психологічного навчання з метою розвитку мотивації та продуктивності педагогічної діяльності. Програми психокорекції та аутотренінгу в роботі педагога.	4
13	Професіографія , професіограма та психограма педагога	4
14	Особистість та індивідуальність професійної діяльності педагогів	4
15	Структура та фактори професійної ефективності	4
	Усього годин	60

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Результати навчання студентів із вивчення навчальної дисципліни визначаються у балах, які виставляються згідно з критеріями оцінювання.

Оцінювання результатів навчання здійснюється під час проведення навчальних занять (лекційні, практичні) та самостійної роботи. Для студентів заочної форми бали розподіляються пропорційно годинам у навчальному плані, відведеним на навчальні заняття та самостійну роботу.

Відповідь на практичному занятті оцінюється за наступними критеріями:

3 бали - здобувач у повному обсязі опрацював програмний матеріал, основну і додаткову літературу, має глибокі й міцні знання, упевнено оперує набутими знаннями у вирішенні завдань, робить аргументовані висновки, може вільно висловлювати власні судження і переконувати інших, здатний презентувати власне розуміння питання.

2 бали - здобувач володіє навчальним матеріалом, формулює нескладні висновки, може узагальнювати набуті знання і частково застосовувати їх у вирішенні завдань, аргументація на достатньому рівні.

1 бал - здобувач загалом самостійно відтворює програмний матеріал, може дати стисло характеристику питання, але у викладеному матеріалі є істотні прогалини, є певні неточності як у відтворенні матеріалу, так і у висновках, аргументація низька, використання набутих знань у вирішенні завдань на низькому рівні.

Результати поточного контролю рівня знань студентів очної та заочної форм навчання (кількість отриманих балів) обов'язково доводяться викладачем у наприкінці кожного заняття до відома всіх студентів і виставляються в «Журналі обліку поточної успішності та відвідування занять» та є підставою для одержання допуску до підсумкового контролю.

За накопичувальною 100 - бальною шкалою	За національною шкалою	
	<i>для екзаменів, звітів з практики, курсових робіт</i>	<i>для заліків</i>
90–100 балів	відмінно	зараховано
89–75 балів	добре	
60–74 балів	задовільно	
26–59 балів	незадовільно	не зараховано
0–25 балів	неприйнятно	

6. Засоби діагностики

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: завдання для поточного та підсумкового контролю, реферати, есе, презентації результатів виконаних завдань та досліджень, студентські презентації та виступи на наукових заходах, інші види індивідуальних та групових завдань, залік.

7. Рекомендована література (основна)

1. Методичні матеріали з курсу «Психологія педагогічної діяльності» / Укладачі: Л.П.Бутузова, О.Л. Мачушник / Житомир, 2019. – 100 с.
2. Психологія професійної діяльності та психологічна діагностика організацій: курс лекцій для студентів денної і заочної форм навчання спеціальності 053 «Психологія», ступінь «Магістр», / укладач О.С. Юрков. – Мукачево: МДУ, 2017. - 116 с. (6,6 д.а).
- Вікова і педагогічна психологія : підручник / Н. М. Токарева , А. В. Шамне . - К. : , 2017. - 480 с.
3. Стандарт вищої освіти України. Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти. Ступінь – бакалавр. Галузь знань – 01 Освіта/Педагогіка. Спеціальність – 013 Початкова освіта. Київ, МОН, 2021. 22 с.
4. Стандарт вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня (далі – Стандарт). Галузь знань – 01 Освіта/Педагогіка. Спеціальність – 013 Початкова освіта. Київ, МОН, 2022. 15 с.

Рекомендована література (допоміжна)

1. Липка А. Психологічні поради та рекомендації щодо активізації професійної відповідальності психологів. Психологія і суспільство. 2019. № 2 (76). С. 139–146.
2. Психологія педагогічної діяльності і психологія вчителя. Навчальні матеріали онлайн. URL: https://pidru4niki.com/12430812/psihologiya/psihologiya_pedagogichnoyi_diyalnosti_psihologiya_vchitelya (дата звернення 26.04.2021).
3. Психологія діяльності людини : рекомендаційний бібліографічний покажчик / укладач І. О. Міщенко. Запоріжжя : НБ НУ «Запорізька політехніка», 2019. 36 с.
4. Саврасов М.В., Кисельов К.С. Психологічна регуляція динаміки креативності майбутнього вчителя початкової школи. Knowledge, Education, Law. Management. 2020. № 5(33). Vol. 3. P. 84-90.
5. Фоменко К.І., Саврасов М.В. Психотехнології розвитку креативності: майстерня тренера. Навчально-методичний посібник. Харків. 2021. 126 с.
6. Щербан, Т. Д. Проблеми розвитку професійного мислення / Т. Д. Щербан, В. В. Гоблик // Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах

поглиблення євроінтеграційних процесів [Електронний ресурс] : збірник тез доповідей за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції (14-15 травня 2020 р., м. Мукачево) / гол. ред. Т.Д.Щербан. – Мукачево : МДУ, 2020. – С.271-273.

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua>
2. Національна парламентська бібліотека України <http://www.nplu.org>
3. Державна наукова установа “Книжкова палата України ім. Івана Федорова” <http://www.ukrbook.net>
4. Одеська національна наукова бібліотека ім. М. Горького <http://www.odnb.odessa.ua>
5. Харківська державна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка <http://korolenko.kharkov.com>
6. Вінницька обласна універсальна наукова бібліотека імені К. А. Тімірязєва <http://www.library.vn.ua>
7. Дніпропетровська обласна універсальна наукова бібліотека ім. Першоучителів слов'янських Кирила і Мефодія <http://www.libr.dp.ua>
8. Електронний каталог бібліотеки ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» - Режим доступу : <https://lib.ddpu.edu.ua>
9. Івано-Франківська обласна універсальна наукова бібліотека імені І. Франка <http://www.lib.if.ua>
- 10 http://library.nlu.edu.ua/BIBLIOTEKA/INTERNET/R_4.htm

9. Посилання на дистанційний курс

Вивчення навчальної дисципліни «Психологія педагогічної діяльності вчителя» може відбуватися дистанційно або змішано на платформі Moodle ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» (<http://ddpu.edu.ua:9090/moodle/course/view.php?id=374>).

Дистанційний курс розраховано на 8 тем. Кожна тема містить такі компоненти: лекційний матеріал, матеріал для практичних занять, та завдання для самостійної роботи. Кожна тема може вміщувати посилання на відкриті освітні ресурси мережі Інтернет.

РПНД перевірена.
Методист НМВ
Демченко М.О.

